

Provinciale Staten van Utrecht
T.a.v. de Commissie Ruimte, Groen en Water
Postbus 80300
3508 TH UTRECHT

Arthur van Schendelstraat 600
3511 MJ Utrecht
030 2567 350
Info@nmu.nl
www.nmu.nl

Utrecht, 6 september 2018
Kenmerk: 10/2018/MZ
Betreft: Landbouwvisie 2018 provincie Utrecht

Geachte commissieleden,

Op 10 september a.s. behandelt uw commissie de Landbouwvisie 2018 – Landbouw met perspectief. Graag maken wij van de gelegenheid gebruik om onze reactie op deze landbouwvisie te geven.

Wij zijn positief over de hoofdlijnen van de nieuwe visie. Net als de provincie zien wij ook in dat de landbouw voor grote maatschappelijke opgaven staat. Wij zijn er dan ook blij mee dat de provincie deze opgaven benoemt en in nauwe samenwerking met andere overheden en de maatschappelijke organisaties wil aanpakken. De provincie heeft zich in dit proces open en uitnodigend opgesteld.

Wij hebben graag met de provincie meegedacht en wij hebben op allerlei onderdelen inbreng geleverd. In een alliantie met landbouworganisaties hebben wij ook het u bekende [Actieplan Duurzame Landbouw met Natuur](#) geschreven. Wij zijn verheugd dat dit actieplan goed is opgenomen in de landbouwvisie. Wij hebben hierover intensief contact met de provincie, zowel ambtelijk als bestuurlijk. Wij zien hier volop kansen voor de realisatie van meer natuurinclusieve landbouw, in samenwerking met de provincie en de waterschappen.

Op een aantal punten echter vinden wij de ambitie van de provincie te voorzichtig. En vooral is op diverse punten onduidelijk hoe de provincie de ambities wil realiseren. Regelmatig ontbreken concrete maatregelen, of zijn er potentiële maatregelen genoemd zonder duidelijke keuzen en prioriteiten. Hieronder gaan wij nader in op deze punten en geven wij een aantal voorbeelden.

De provincie ziet biologische landbouw als betekenisvolle stap richting verduurzaming als geheel. Het is echter onduidelijk op welke manier de provincie deze stap richting verduurzaming wil stimuleren. Komt er een stimuleringsbeleid voor biologische landbouw, bijvoorbeeld door begeleiding van bedrijven die in omschakeling zijn?

Het bodem- en watersysteem vormt de voedingsbodem van de landbouw en de provincie streeft naar een robuust en duurzaam bodem- en watersysteem. De landbouw heeft ongunstige effecten op dit systeem en er zijn verschillende programma's en richtlijnen om deze effecten te verminderen. In de visie stelt de provincie zelf dat er positieve resultaten worden behaald, maar dat dit niet voldoende is om de doelen voor 2020 te bereiken. Wij missen scherpere op dit punt. Waar moeten de belangrijkste resultaten nog worden behaald? Welke maatregelen ziet de provincie voor een versnelling? Deze verheldering helpt ook bij het vormgeven van uitvoeringsprojecten van het Actieplan Duurzame Landbouw met Natuur.

samen voor een mooi en duurzaam Utrecht

Door een sterkere verbinding tussen stad en land wil de provincie ervoor zorgen dat de maatschappelijke waardering voor de landbouw toeneemt. Wij missen echter een concrete aanpak en concrete doelen om die verbinding ook daadwerkelijk te versterken. Dit kan bijvoorbeeld door concrete doelen te formuleren voor het verhogen van het percentage inkomen uit verbrede landbouw en regionale afzet van producten. Vervolgens kunnen die doelen vertaald worden naar acties om ervoor te zorgen dat die doelen ook gehaald worden.

In de paragraaf over economisch rendabele landbouw stelt de provincie dat zij geen effect kan uitoefenen op de prijsvorming van landbouwproducten en slechts enige invloed heeft op de kostenkant. Daar wordt vervolgens alleen kavelruil als instrument genoemd. Dit getuigt ons inziens van een te beperkte visie op het creëren van een economisch rendabele / vitale landbouw. Ook op andere manieren kan deze vitaliteit worden vergroot. Zo kan een grotere marge ontstaan door de verkorting van de ketens, meer regionale afzet van kwalitatief hoogwaardige producten en verbreding. En kostenreductie kan ook behaald worden door bijvoorbeeld minder energieverbruik en ander bodembeheer. Juist ook door meer natuurinclusief te gaan werken nemen deze mogelijkheden tot grotere marge en lagere kosten toe. Ecologische en economische duurzaamheid gaan dan hand in hand. Er zijn kortom kansen volop, juist ook vanuit het provinciaal beleid. Die kansen ontstaan door thema's te combineren die nu nog apart in de landbouwvisie worden behandeld.

Voor de grondgebonden melkveehouderij wordt het huidige ruimtelijke beleid voortgezet, gericht op het behoud van de grondgebondenheid. Volgens de landbouwvisie zou het huidige provinciale beleid grotendeels overeenkomen met het advies van de Commissie Grondgebondenheid uit 2018 van LTO en de NZO: in 2025 minimaal 65% van de eiwitbehoefte van eigen grond. Wij hebben hier onze twijfels over. Volgens het netwerk van grondgebonden en biologische boeren (GRONDig) is dit advies te beperkt gericht op eiwit. Volgens GRONDig kan het advies van de commissie leiden tot een toename van kunstmestgebruik, minder weidegang en nog meer weilanden met een monocultuur van eiwitrijke graslanden. Daarmee druist het in tegen de gedachte van natuurinclusieve landbouw en het Actieplan Duurzame Landbouw met Natuur. Wij pleiten ervoor dat de provincie vasthoudt aan de definitie van grondgebondenheid zoals opgenomen in de toelichting op de Provinciaal Ruimtelijke Verordening (maximaal 2,5 grootvee eenheden per hectare).

De landbouw kan een groot aandeel leveren in de aanpak van het klimaatvraagstuk: zelf energieneutraal produceren, zorgen voor opwekking op agrarische daken en grond en remmen van CO₂- en methaan-uitstoot. In de landbouwvisie staan goede uitgangspunten. Het is zaak om deze in de Omgevingsvisie een stap verder te brengen, met name wat betreft de duurzame opwekking en het remmen van bodemdaling in de veenweiden. Wij zijn zeer kritisch op mestvergisting, omdat dat nauwelijks energie levert en omdat mest gezien moet worden als voedingsbron voor de bodem.

Op pagina 40 van de Landbouwvisie wordt een link gelegd tussen de Groene contour pilot van het Actieplan Duurzame Landbouw met Natuur en het Akkoord van Utrecht. "Op basis van deze pilot bekijken wij in de tweede helft van 2019 samen met de partners van de Kopgroep Akkoord van Utrecht wat dit betekent voor het Akkoord van Utrecht." Bij deze formulering lijkt het erop alsof het Akkoord van Utrecht vanuit het landbouwbeleid wordt aangepast. Wij zouden graag zien dat deze zin neutraler wordt geformuleerd: "Bij de evaluatie van het Akkoord van Utrecht wordt samen met de kopgroep Akkoord van Utrecht bekeken wat de resultaten van deze pilot betekenen voor het Akkoord van Utrecht."

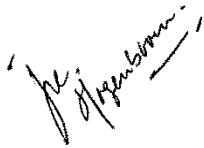
Afsluitend: op veel onderdelen van de landbouwvisie zijn wij al betrokken en/of kunnen wij een rol spelen bij de uitvoering. Deels gebeurt dat via de gebiedscommissies en deels met de alliantie rond het Actieplan Duurzame Landbouw met Natuur. Wij zetten onze inspanningen graag voort en denken ook graag mee over het aanbrengen van focus op de punten in deze brief.

Wij hopen dat u onze overwegingen en suggesties mee wilt nemen bij de behandeling van de Landbouwvisie 2018 in uw commissievergadering. Voor vragen kunt u contact opnemen met Max Zevenbergen van de Natuur en Milieufederatie Utrecht (m.zevenbergen@nmu.nl / 06 41525451).

Met vriendelijke groet,

Namens de Natuur en Milieufederatie Utrecht,

Mede namens Utrechts Landschap, IVN Natuureducatie, Natuurmonumenten, Landschap Erfgoed Utrecht en Staatsbosbeheer,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Joris Hogenboom', with a horizontal line underneath it.

Joris Hogenboom
directeur